

SMITTEVERN-NYTT

FAGLIG FORUM FOR HELSESYKEPLEIERE
SOM ARBEIDER MED SMITTEVERN OG ANDRE INTERESSERTE

Årgang 23, nummer 4

Desember 2025

TANNBØRSTEN DIN ER FULL AV BAKTERIER

Er det på tide å bytte den? Tannbørsten din er et motbydelig miniatyrøkosystem. Den frynsete busten danner et tørt kratt som hver dag blir midlertidig oversvømmet, og forvandler det til en våtmark oversvømt av næringsstoffer. Millioner av organismer trives blant krattene av ruvende plaststilker. Akkurat nå er tannbørsten din hjemsted for noe sånt som 1-12 millioner bakterier og sopp som tilhører hundrevis av forskjellige arter, sammen med utallige virus. De danner biologiske filmer på de utsatte overflatene av børsten din, eller ormer seg inn i de brukne stilkene til aldrende bust. En daglig tilstrømning av vann, spytt, hudceller og spor av mat fra munnen vår gir disse mikrobene alt de trenger for å trives. Av og til får de selskap av en dusj av andre mikroorganismer som kommer med spyling av et nærliggende toalett eller åpning av et vindu. Og to ganger om dagen legger du denne herlige cocktailen i munnen for å gi den en god røre. Får du lyst til å lese mer se lenken til [BBC artikkelen](#).

RABIES - HUNDEGALSKAP

FHI har laget en fin [plakat «Smittevern på reise Rabies»](#) som bør henges opp for å minne oss alle på forekomst av rabies ute i verden, og særlig blant hunder. Rabies finnes hos dyr i over 150 land, inkludert populære reisemål som Tyrkia og Thailand. Viktig å være klar over at det er rapportert om forfalsket rabiesvaksine i flere land bl.a. [India](#), og [Filippinene](#). Forebyggende vaksinasjon består av to doser rabiesvaksine med minst én ukes mellom-rom. Hvert år dør rundt 59.000 personer av rabies, flest i Asia og Afrika (95%) og halvparten er barn. [Hvem bør vurdere å ta forebyggende vaksine?](#)

Kilde FHI og FDA

Les også om smitte av rabies fra menneske til menneske ved organtransplantasjon (nyre) i [USA](#)

Side 1: Tannbørsten og bakterier, rabies, difteri utbrudd, HIV i Europa, amerikansk vaksinepåstand

Side 2: Antibiotikaresistens, RSV, herpes zoster, hvordan påvirket covid-19 medisinen, vaksiner under vurdering offentlig finansiering, influensa

DIFTERI UTBRUDD I AFRIKA

Fra 1. januar til 2. november 2025 er totalt 20 412 mistenkte difteritilfeller, inkludert 1 252 dødsfall (en gjennomsnittlig dødelighetsrate [CFR] - 6 %), rapportert i åtte medlemsland i WHOs afrikanske region (Algerie, Tsjad, Guinea, Mali, Mauritania, Niger, Nigeria og Sør-Afrika). Flere av disse landene har hatt pågående utbrudd siden 2023. Barn og unge voksne utgjør flertallet av tilfellene, mens kvinner utgjør en litt større andel. Difteri er en bakteriell sykdom som sprer seg gjennom nær kontakt med luftveissekreter eller hudlesjoner. Områder med lav vaksinasjonsdekning, overbefolkning og begrenset tilgang til helsetjenester har høyere risiko for økt smitte og kan oppleve utbrudd Les mer på [WHO](#)

EUROPAS SKJULTE HIV KRISE

Europa klarer ikke å teste og behandle HIV tidlig, med over halvparten (54 %) av alle diagnoser i 2024 som ble gitt for sent for optimal behandling. Nye data offentliggjort i dag av European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) og WHOs regionale kontor for Europa advarer om at denne kritiske testfeilen, kombinert med et økende antall udiagnostiserte tilfeller, i alvorlig fare målet for 2030 om å få slutt på AIDS som en folkehelsetrussel. Les mer hos [ECDC](#)
«Vi kan bare få slutt på AIDS hvis folk kjenner sin hiv status.»

FHI ut mot vaksinepåstand: – Det er feil

– Vi frykter at denne villedende informasjonen fra USA gir folk i Norge inntrykk av at barnevaksinene vi bruker ikke er trygge, sier FHI-direktør Guri Rørtveit.

Kilde: [VG](#)

Se også [ECDC om vaksineovervåking](#)

AKTUELL NETTSTEDER

- NSFs landsgruppen av helsesykepleiere www.sykepleierforbundet.no
- The International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (The Union) www.theunion.org
- WHO's disease outbreak news www.who.int/csr/don/en/
- The International Society of Travel Medicine (ISTM) www.istm.org
- FIRM Norge <https://firmnorge.org/>
- Norsk forum for smittevern i helsetjenesten www.smittevernforum.no

AKTIVITETSKALENDER
2026

SMITTEVERN / INFEKSJON/HYGIENE

- 11. – 12. februar 2026 Vaksine- og smitteverndagene. Arr [FHI](#)

REISEMEDISIN / VAKSINASJON

- 12. - 13. september FIRM konferanse, Stavanger, Radisson Blu Atlantic hotel Arr. FIRM
- 11. – 12. februar 2026 Vaksine- og smitteverndagene. Arr [FHI](#)
- 3. -5. juni 2026 NECTM10, Belfast, Nord-Irland. Arr. [NECTM](#)

TUBERKULOSE

- 18. – 21 november, World Conference on lung health, København, Danmark. Arr: [The Union](#)

MIGRASJONSHELSE

- Grunnkurs i migrasjonshelse og kulturforståelse, 6 timers e-kurs. Arr. Kompetansebroen

Ønsker du å få tilsendt Smittevern-nytt? Send en e-post til redaktøren: mone.kildal@bga.oslo.kommune.no

Ønsker dere alle en Riktig God Jul. Nyt fridagene og jeg ser frem til et Godt Nytt 2026!

ANTIBIOTIKARESISTENS I EUROPA

Tid for å handle og ikke reagere: Hvordan kan EU snu utviklingen av antimikrobiell resistens? Siden 2019 har den estimerte forekomsten av blodsykdomsinfeksjoner forårsaket av karbapenemresistente *Klebsiella pneumoniae* økt med mer enn 60 %, til tross for et mål om en reduksjon på 5 % innen 2030.

Tilsvarende har de som skyldes tredje generasjons cefalosporinresistent *Escherichia coli* økt med mer enn 5 %, til tross for et mål på 10 % reduksjon. Antibiotikaforbruket økte også i 2024, i motsetning til målet om 20 % reduksjon. I mellomtiden har andelen førstelinjeantibiotika som brukes – de som tilhører 'Access'-gruppen i Verdens helseorganisasjons (WHO) AWaRe-klassifisering, som bør utgjøre minst 65 % av totalbruken – holdt seg stagnerende på rundt 60 %.

RSV-RESPIRATORISK SYNSYLLIAL VIRUS

Respiratorisk syncytialvirus (RSV) er en ledende årsak til innleggelse på spedbarnssykehus og intensivavdeling. FHI anbefaler nå vaksine til gravide for å beskytte barnet etter fødsel. I dag kun tilgjengelig ved egenbetaling. [FHI: Rapport 2025](#)
[Anbefaling om immunisering mot RSV for å beskytte spedbarn](#)
[DMP: Metodevurdering RSV](#)

HERPES ZOSTER - HVA VET DU EGENTLIG?

Hva vet du egentlig om herpes zoster. Ta [Fast Five-quiz: Herpes Zoster-tegn og symptomer](#)

WHO POSITION PAPER ON VARICELLA VACCINES

I november kom WHO med [position paper on varicella](#).

STATUS VAKSINER UNDER VURDERING I NORGE

DMP har offentliggjort [hvilke vaksiner som er under vurdering for offentlig finansiering](#). Oppdatert 13.11.2025

HOW DID THE COVID-19 PANDEMIC CHANGE MEDICINE?

BBC Inside Health har en [podcast](#) som kom i mars 2025 hvor de fem år etter den første Covid-nedstengningen i Storbritannia, vurderer hvordan pandemien har endret medisinen.

INFLUENSAEPIDEMIER ER ÅRLIGE – MEN UFORUTSIGBARE

Preben Aavitsland har skrevet en [artikkel i Tidsskriftet om temaet](#): «Den samlede sykdoms-byrden av en influensaepidemi bestemmes av hvor mange som blir smittet, og hvor syke de blir. I en vanlig sesong smittes opp mot en femdel av befolkningen med influensavirus, men de fleste smittede får milde eller ingen symptomer. Influensaepidemiens størrelse og sesong-variasjon er et resultat av det kompliserte samspillet mellom virusets evolusjon, befolkningens immunitet samt atferd og klimaet. I høst er situasjonen særlig uforutsigbar. Det ser ut til at influensa-epidemien på den nordlige halvkulen vil komme tidligere enn vanlig. En mulig forklaring er at årets dominerende virus, en A(H3N2)-variant kalt K, skiller seg betydelig fra variantene som tidligere har sirkulert, og som sesongens vaksiner er basert på.»